

Hased-Tesanüd ilişkisi

Müslüman topluluklarında, ayrılıklar, parçalanmalar, birbirine kinlenip intikam duyguları besleyip düşmanlık etmek, birbirinin fikrine hürmet etmeyip, inatla yalnız kendi fikrine taraftar olmak gibi, kıskançlık ve haset, her yönden çirkin bir huy-karakter özelliği taşır.

Bu sayılan insanî özellikler, topluluklar/cemaatler için büyük zararları olan, istenmeyen ve kabul edilemeyen birer davranıştır.

Konuyu Üstad Hazretleri 22. Mektup'ta çok güzel özetlemektedir; "Mü'minlerde nifak ve şikak, kin ve adâvete sebebiyet veren tarafgirlik ve inat ve haset, hakikatçe ve hikmetçe ve insaniyet-i kübrâ olan İslâmiyetçe ve hayat-ı şahsiyece ve hayat-ı içtimaiyece ve hayat-ı mâneviyece çirkin ve merduttur, muzır ve zulümdür ve hayat-ı beşeriye için zehirdir."

Peki, bu şekilde kötü sonuçlar doğuran bir hususta, Müslümanlar, neden âdetâ birbirleriyle yarışmaktadırlar? Bunun giderilmesi için veya en az zararla atlatılması için ne yapmak gerekir? Üstad'ın da belirttiği gibi Müslüman ve mü'min bir topluluk arasında karşılıklı hasetleşme, önce harekette olanları, yani şevk içinde hizmette olanların şevkleri kırmakta ve sonuçta hizmetleri, inkıtaa uğratmaktadır.

Peki, bu şekilde yapılan hasedin çaresi nedir ve ne yapılmalıdır ki kötüye giden sonuçlar iyi şeylere tebdil edilebilsin? Üstad Bediüzzaman, bunun da formülünü vermiş bizlere; "Hâsîd adam, haset ettiği şeylerin âkîbetini düşünsün. Tâ anlasın ki, rakibinde olan dünyevî hüsün ve kuvvet ve mertebe ve servet, fânîdir, muvakkattir. Faydası az, zahmeti çoktur. Eğer uhrevî meziyetler ise, zaten onlarda haset olamaz. Eğer onlarda dahi haset yapsa, ya kendisi riyakârdır; âhîret malını dünyada mahvetmek ister. Veyahut mahsûdu riyakâr zanneder, haksızlık eder, zulmeder." (Mektubat, 22. Mektup)

Hased, topluluklardaki hareketi, faaliyeti durdurmaya sebebiyet verdiği gibi, hased eden kişi hakkında da birçok zararları vardır. Yirmi Sekizinci Lem'a, Birinci nüktede, "...haset ve kıskançlıkta öyle bir muaccel cezâ var ki, o haset, haset edeni yakar." diyerek bu zararlardan birini işaret ediyor. Aynı konuyu teyiden bir hadisi buraya almak istiyorum. "Hasetten

sakınınız. Çünkü haset, ateşin odunu yemesi gibi iyilikleri yer.” (Ebu Dâvud, Edeb 52)

29. mektup, enaniyetin, benliğin işlendiği beşinci desise-i şeytaniyede verilen örnekte; bir vücutta azalar birbirini kıskanmadığını, hep beraber hareket ettiklerini söylemekte, eğer vücut azalarının birbirini kıskanıp diğerinin görevlerini engellemeye kalkıştıklarında o vücutun normal işleyişini sürdüremeyeceğini ifade ediyor. Bu konuda da, “Kardeşlerim, enâniyetin işimizde en tehlikeli ciheti kıskançlıktır.” diyerek, son noktayı koyuyor,”

20. lem’a birinci ihlâs Risalesinin yedinci işaretinde ise “Umûr-u diniye ve uhreviyede rekabet, gıpta, haset ve kıskançlık olmamalı.” diyor. Niçin olmaması gerektiğini de şu şekilde açıklıyor; “Çünkü kıskançlık ve hasedin sebebi: Bir tek şeye çok eller uzanmasından ve bir tek makama çok gözler dikilmesinden ve bir tek ekmeği çok mideler istemesindedir... Halbuki, âhirette tek bir adama beş yüz sene mesafelik bir cennet ihsan edilmesi ve yetmiş bin kasır ve huriler verilmesi ve ehl-i Cennetten herkes kendi hissesinden kemâl-i rıza ile memnun olması işaretiyle gösteriliyor ki, âhirette medar-ı rekabet bir şey yoktur ve rekabet de olamaz.”